

Kdo je kriv, da ni kreditov

Pritisk Bruslja na privatizacijo in dokapitalizirane banke. Zaveze Bruslju, podpisane pod Alenko Bratušek, dušijo konkurenčnost NKBM in NLB
IRENA FERLUGA

Nekdanja predsednica vlade **Alenka Bratušek** je večkrat poudarjala nevarnost prihoda trojke in si je na koncu tudi pripisala zasluge, da se to ni zgodilo. Kaj sta v zameno v Bruslju podpisala z nekdanjim finančnim ministrom dr. **Urošem Čuferjem**, pa doslej ni želela nedvoumno povedati. Tudi guverner dr. **Boštjan Jazbec** kljub javnim pozivom organiziranih **malih delničarjev**, ki so v podržavljenih bankah (NLB in NKBM) decembra 2013 ostali brez vloženega premoženja, in celo kljub sproženim sodnim postopkom vztraja pri tajnosti teh dogovorov. Ne samo prodajo bank, tudi vztrajanje pri prodaji (paradnih) državnih podjetij tujcem, čeprav poslujejo dobro v izboljšanih gospodarskih in finančnih pogojih, politiki vse težje upravičujejo.

Napol tajni odločbi

Odločbi Evropske komisije iz decembra 2013, v katerih so na 50 straneh zapisane zaveze Slovenije ob odobritvi državne pomoči bankam, sta javnosti dostopni - konkretne zaveze pa ne. Danes je mogoče o njih, ki jih ne poznajo niti najbolj obveščeni in eminentni slovenski ekonomisti, soditi po dogodkih, ki so se v minulem letu in pol dogajali v bankah in gospodarstvu. V maju so banke objavljale lanske revidirane rezultate in načrte poslovanja v letošnjem letu, pri obeh podržavljenih bankah se za lansko leto kaže zmanjševanje obsega poslovanja, krčenje bilančne vsote, upadanje kreditne aktivnosti in fizič-

no krčenje poslovne mreže. Predsednika uprav bank sta to utemeljevala z zavezami Bruslju, s tem da sta dolgo časa poudarjala, da je za takšno krčenje razlog prestrukturiranje bank, prizadevanje za zmanjševanje stroškov in dosego dobičkonosnosti, zaradi česar je nujno tudi odpuščanje delavcev. In tudi, da je kreditiranje šibko, ker je gospodarstvo prezadolženo, nesposobno najemati nova posojila ali pa nima ustreznih projektov.

Vse to je zdaj preteklost, saj je tudi finančni minister dr. **Dušan Mramor** pred dnevi izjavil, da slovenska podjetja niso več prezadolžena. Že dolgo pa je znano, da jih vse več najema kredite pri tujih bankah ali neposredno v tujini. Včeraj razkrita nekatera sklepanja o zavezah Bruslju v tedniku Mladina kažejo, da so slovenski politiki privolili v čudne in z današnjega vidika škodljive pogoje. Kaj razkriva Mladina? NKBM naj bi morala do leta 2017 zapreti 22 poslovalnic od približno 80, bilančno vsoto naj bi zmanjšala za tretjino, kreditirala pa bo lahko gospodarstvo le, če bo dosegala najmanj 8-odstotni letni donos, do leta 2017 pa celo 10-odstotnega. NLB bo morala bilančno vsoto zmanjšati celo za polovico in mrežo poslovalnic za tretjino. Takšni pogoji jasno vodijo k lokalizaciji bank, ki prodajata svoje hčerinske banke v tujini (NKBM je spustila v likvidacijo dunajsko Adria banko, prodaja srbsko KBM banko v Kragujevcu, NLB pa je prav včeraj sporočila, da prodaja svojo švicarsko enoto Interfinanz). Tako zreducirane banke bo seveda mogoče prodati le za majhne denarje, NKBM na primer za borih 200 milijonov evrov.

Štiblarjeva opozorila

Dr. **Franjo Štiblar**, predstojnik katedre za pravne in ekonomske znanosti na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, na takšne nesmisle že dolgo opozarja.

Nazadnje v zapisu v Gospodarskih gibanjih Ekonomskega inštituta Pravne fakultete, ko je analiziral najnovejšo vladno strategijo upravljanja državnega premoženja. Opozarja na škodljivo in pretirano restriktivnost bančnega kreditiranja, delno po krivdi vodstev bank, predvsem pa po krivdi vlade in Banke Slovenije: "Le njuni ukrepi (državne garancije bankam za kredite, odprava pretiranih restriktivnih ukrepov Banke Slovenije, ki poslabšujejo stanje v bančnem sektorju) lahko presekaajo medsebojno obtoževanje med bankami in podjetji (občani), kdo je kriv, da ni kreditov: banke, ker jih nočejo dajati slabim podjetjem, ali podjetja, ker zaradi pomanjkanja bančnih kreditov ostajajo slaba."

Zdaj se je namreč Slovenija obrnila v drugo smer. "Kakor je v času finančnega buma dvignila razmerje med bančnimi krediti in depoziti na 162 odstotkov (največ med vsemi članicami EU), ga v času krize najbolj hitro in radikalno znižuje pod 100 odstotkov (spet največji padec v EU). Take amplitude za gospodarstvo niso dobre in so znatno prispevale k negativnim rezultatom Slovenije v preteklosti," še opozarja dr. **Franjo Štiblar**, ki razloga za prehitro in prepoceni privatizacijo ne vidi. Analitik **Veljko Bole** pa, prav tako v Gospodarskih gibanjih, razlogov za nekreditiranje ne vidi v "preplašenosti bankirjev, ki so sadove svojega sodelovanja v hazardiranju pred krizo prenesli na 'tajkune', ampak tudi v izpolnjevanju obljub, ki sta jih Banka Slovenije in vlada dali evropskim institucijam. Konec zgodbe je povezan z zahtevami Evropske komisije, da Slovenija do konca leta 2016 proda NKBM in do konca leta 2017 še NLB ter da morata banki voditi neagresivno politiko, kar implicira postopno pretvarjanje sistemske banke v poceni kupljeno zakotno lokalno podružnico."

Bratuškova zanika tajne dogovore

Za pojasnila, kakšne dogovore je vlada Alenke Bratušek podpisala z evropsko komisijo, Bratuškova ni bila dostopna. "Alenka Bratušek zanika, da bi bili sklenjeni kakršni koli tajni dogovori. Poleg tega so vsi dokumenti dostopni na ministrstvu za finance," nam je v imenu bivše predsednice vlade sporočila Danaja Kek, strokovna sodelavka za odnose z javnostmi poslanske skupine Zavezništva Alenke Bratušek. (ue)

Kaj pravijo v Banki Slovenije

Iz službe za odnose z javnostmi pri Banki Slovenije so na vprašanje, ali lahko potrdijo, da je Slovenija dala zaveze, kot izhajajo iz odločb Evropske komisije SA.33229 (2012/C) in SA.35709 (2013/N), odgovorili: "Zaveze, povezane s prejeto državno pomočjo, so dane s strani Evropske komisije, ki odloča o državnih pomočeh - z Evropsko komisijo se pogaja vlada. Zaveze so javno razkrite. Za vse evropske banke, ki so prejemnice državne pomoči, je okvir državne pomoči enak - v času trajanja prestrukturiranja se jim onemogočajo določene aktivnosti, ki so jih pripeljale do stanja, zaradi katerega so potrebovale državno pomoč." (if)

16 krovnih zavez

Iz NLB na naša vprašanja včeraj nismo dobili odgovora. V NKBM pa so procese prestrukturiranja banke obširno razložili: "Načrt prestrukturiranja Nove KBM vsebuje 16 krovnih zavez. Med njimi so: postopno krčenje bilančne vsote, zniževanje stroškov in racionalizacija, vključno z optimizacijo poslovne mreže, dezinvestiranje oziroma prodaja nestrategskega premoženja ter osredotočanje Skupine Nove KBM na osnovne bančne dejavnosti, izboljšanje modela tveganj in kreditnega procesa, izboljšanje korporativnega upravljanja, prenos slabih terjatev na DUTB." Glede zapiranja poslovalnic banke so zapisali: "Poslovno mrežo optimiziramo s postopnim zmanjševanjem števila poslovalnic tako v Sloveniji kot v tujini. V letu 2014 smo zaprli štiri poslovalnice v Sloveniji, aprila pa smo imeli 64 poslovalnic. Ni izključeno odpiranje novih poslovalnic." (if)

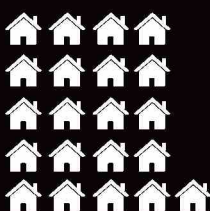
Zaveze Slovenije Bruslju za NLB in NKBM

Dokumenti so bili podpisani 13. decembra 2013.

NKBM mora do 2017. zapreti

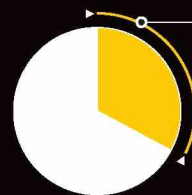
22
poslovalnic

Letos lahko banki podeljujeta gospodarstvu le še kredite, katerih donos (obresti, stroški opraviila ...) mora biti vsaj 8 %.

↑ **9 %**
leta 2016

↑ **10 %**
leta 2017

Bilančna vsota

NKBM in NLB se mora do 2017. zmanjšati za približno

30 %